МИ

АЛЕКСАНДАР I.

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА, САЗВАНА У РЕДОВНИ САЗИВ ЗА 1897. ГОД., РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О

УНАПРЕЂЕЊУ ВОЋАРСТВА

Члан 1.

Сви срезови обвезани су, да у року од три године, рачунајући од дана кад овај закон ступи у живот, установе по један воћни расадник у величини најмање од пет хектара, у којима ће се

производити и одгајивати саднице разнога воћа и другог корисног дрвећа и шибља.

Ну, изузетно од овога, општег правила, и то само у случајевима, кад у неким сресним местима не би било угоднога земљишта за то, или где су у једном месту две среске канцеларије, може министар народне привреде одобрити да два суседна среза подигну један заједнички воћни расадник у величини најмање од десет хектара.

Члан 2.

О подизању ових воћних расадника, као и о даљем њиховом усавршавању и о употреби произведених и одгајених садница, дужни су старати се надлежни сресни економи, који су уједно и главни руковаоци ових расадника и који ради тога морају имати и своје станове у њима.

За обављање разностручних радова у овим расадницима, стављаће се сресним економима на расположење: потребан број помагача (воћара), радника и сва остала средства.

Помоћнике сресних економа поставља министар нар. привреде. Они имају годишњу плату 800 до 1000 динара, а осим тога и бесплатан стан у расаднику и огрев, као и сресни економи.

Члан 3.

Сресни воћни расадници имају се подићи у местима где су среске канцеларије, а где за то не би било угодног земљишта, онда у најближој општини где за то има услова.

Избор земљишта за подизање ових расадника има извршити комисија састављена из сресног начелника, сресног економа, два члана среске скупштине и председника дотичне општине, и овај

закључак комисије вредиће тек пошто га одобри надлежно начелство окружно.

Ако би у месту, где се расадник има подићи, било општинске утрине угодне за то, онда ће се она за расадник узети а општини исплатити по процени комисије, коју сачињавају начелник сресни, сресни економ, председник дотичне општине и два члана среске скупштине, које ова за то изабере, ако је општина не би уступила бесплатно. У противном случају, земљиште се мора прибавити експропријацијом од приватних лица.

Ако би у сресним местима било државнога земљишта, угоднога за воћни расадник, онда ће се оно првенствено и употребити, ако то одобри министар народне привреде.

Члан 4.

У сресним воћним расадницима производиће се и одгајивати оне врсте и сорте домаћега воћа и корисног дрвећа и шибља које одговарају месним приликама.

Али свакојако мора се у њима обраћати нарочита пажња одгајивању садница белога дуда, ради унапређења свиларства, у пределима где он успева.

Избор врста и сората воћа и осталог корисног дрвећа и шибља врше сресни економи, а то одобравају окружни економи.

Члан 5.

Сресни економи као главни руковаоци ових расадника (чл. 2.) дужни су најмање два пута преко године држати у овим расадницима практичне курсеве о подизању и облагорођивању воћа.

На ове практичне курсеве дужне су све општине дотичних срезова послати сваки пут нај-

мање по два сиромашна питомца и издржавати их о општинском трошку за све време трајања курса ако не буде таквих који ће о своме трошку ићи.

Исто су тако срески економи обвезани да и свакоме другом дају практичне поуке о подизању и облагорођивању воћа, који у расадник дође и поуке затражи.

Члан 6.

Произведене и одгајене саднице благороднога воћа и другог корисног дрвећа и шибља уступаће се приватним лицима по извесну малу таксу и то првенствено грађанима дотичних срезова, па онда и осталима, и употребљаваће се по упуствима среских економа, за засађивање друмова, путева, улица и празних општинских просторија, и за утврђивање пескуша и речних обала.

Добивени приход од продаје садница и воћа из расадника употребљаваће се на издржавање, улепшавање и увећавање расадника.

Саднице белога дуда даваће се свакоме бесплатно.

О засађивању железничких путева издаће се нарочити правилник у споразуму са министром грађевина.

Члан 7.

Општине су обвезане, да све оне саднице, које им се из расадника издаду, о своме трошку засаде онде и онако како то срески економ нареди.

Оне су дужне да их чувају и да се о напредовању њиховом старају.

Оне су одговорне за свако дрво на овај начин засађено и дужне су упражњена места одмах попуњавати.

У накнаду за све то општинама припада сав приход од воћа засађеног у њеном атару поред друмова и путева, по улицама и празним њеним просторијама.

Члан 8.

Никоме није дозвољено да самовласно бере плодове и да повређује или уништава воћке и друго корисно дрвеће и шибље, које је зађено у расадницима, приватним имањима, поред друмова и путева, по улицама и празним општинским просторијама, као и ради утврђења обала и пескуша.

По томе новчано ће се казнити:

а., од 1 до 20 динара онај, који се ухвати да самовласно бере плодове;

б., од 20 до 50 динара онај, који се ухвати да самовласно било на који начин повреди које од ових дрвета; и

в., од 50 до 150 онај, који се ухвати да самовласно било на који начин уништи које од ових дрвета.

За уништавање воћака већега обима важе одредбе казненог закона.

Ако осуђени не би новчану казну могао исплатити трећином свога имања, онда ће се казна заменити затвором, рачунајући сваки пет динара са по један дан затвора.

Осуде испод пет динара рачунаће се у један дан затвора.

Из непажње учињене штете под б. и в. да се казне плаћањем вредности учињене штете.

Поред казне осуђиваће се кривац и на накнаду учињене штете, која припада сопственику имања. Оцена штете одређује се вештацима које власт иследна одреди.

Означене кривице као иступне застаревају за три месеца од дана кад су учињене. За прекид застарелости вреде одредбе казненог закона.

За штету коју учине малољетници до 16 година, одговорни су њихови родитељи, односно стараоци масеним имањем.

Брање дудовог лишћа са дудова, за хранење свилених буба, сем на приватним имањима, слободно је свакоме и без икакве накнаде.

Члан 9.

Све ове кривице (члан 8.) извиђа по полицискоj уредби општинска власт оне општине у којој се учине, по званичној дужности, или на тужбу приватних лица.

Казне под *а.* изриче сам председник општине и оне су одмах извршне, а казне под *б.* и *в.* изриче општински суд у корист општинске касе. Жалбе противу осуде општинскога суда расматрају и коначно расправљају надлежне полициске власти. За подношај жалбе вреде прописи полицијске уредбе (§ § 15 и 16.)

Члан 10.

Надзор над општинским властима односно вршења овог закона вршиће надлежне полицијске власти срествоm својих економа.

За лабаво вршење овога закона правилника и наредаба издатих на основу истога, среске односно окружне полицијске власти узимаће на одговор и казнити председнике општина са 50 до 150 динара у корист државне касе.

Жалбе противу осуда среских односно окружних полицијских власти расматрају и коначно расправљају надлежне окружне полицијске власти,

односно министар народне привреде ако су поднесене у року и на начин предвиђен у чл. 9.

Члан 11.

Све трошкове око подизања и издржавања ових воћних расадника, где спадају: набавка земљишта, подизање потребних грађевина, набавка свију расадничких потреба, плата воћара и радника и т. д. дужни су сносити сви грађани дотичних срезова по сразмери непосредне порезе.

Буџет прихода и расхода састављаће срески економи и у почетку године подносити срескоj скупштини на одобрење.

О свима примањима и издавањима расадничким дужан је срески економ водити прописне књиге и склопљене рачуне на свршетку године подносити срескоj скупштини на преглед и одобрење.

Члан 12.

Овлашћује се Министар Народне Привреде да из прихода Класне Лутрије или својих буџетских средстава може давати награде (премије) оним лицима, која се буду одликовала као добри воћари.

Број, величину и начин давања ових награда одређује Министар Народне Привреде.

Члан 13.

Ови срески воћни расадници не плаћају порез ни прирез.

Члан 14.

Овлашћује се Министар Народне Привреде да пропише правилник за извршење овог закона.

Члан 15.

Овај закон ступа у живот од дана кад га Краљ потпише.

Препоручујемо Нашим министрима: народне привреде, унутрашњих послова и финансија, да овај закон обнародују и о његовом се извршењу старају, властима пак заповедамо да по њему поступају а свима и свакоме да му се покоравају.

3 јула 1898 године
у Нишу.

(М. П.)

АЛЕКСАНДАР С. Р.

Видео и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,
К. Н. Христић С. Р.

Министар
народне привреде,
С. М. Лозанић С. Р.

Министар
унутрашњих дела,
Јевр. А. Андоновић С. Р.

Министар финансија,
Ст. Д. Поповић С. Р.